

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

Cada dia treballam en profit nostre. Es deure nostre també treballar cada dia per la societat. Ja ho fem?

Redacció i Administració: Viladomat, 100 (Impremia)
Apartat de Correus, 757 - BARCELONA

El Problema de l'organització obrera a Catalunya

El reviscolament de la Confederació General del Treball.

Anhels de renovació i de rectificació vol portar "Vida Sindical" a l'activitat obrera. Alligonats pels fets els homes més representatius de la Confederació General del Treball, els que tingueren en els darrers temps a la seva mà la regència de la vida social obrera de Catalunya i bona part d'Espanya, prediquen propòsits d'esmena i siguen una declaració col·lectiva on juren fe al seu penediment.

Potser està mal dit penediment. Nosaltres que mantes vegades ens hem encarat amb ells i no ho hem fet més sovint perquè creiem que els piets interns han d'arranjar-se en l'intimitat i no en el cel·lobrat on guaita l'enemic i avui la C. N. T. no té vida íntima, conllem que aquests homes són el millor amb que contava, reconeixem que hiur més gròs defecte i tot que portant la responsabilitat del moviment obrer, grupets i nuclis irresponsables feren presoner, moltes vegades, la seva intel·ligència i la seva voluntat i ells no saberen reaccionar honrosament.

Llastimos ha estat que el pas que avui donen no l'haguessin donat uns quants anys enrera, quan la Confederació tenia una existència real, no una existència virtual com ara, quan s'hi redossava una multitud proletària que ni cercava defensa i idealitat. Que no parlessim sincerament navors, es la seva culpa; que no muressin a la vinteta popular, a l'escarni de la gent, aquests grups insolvents que no guixaven fer res de prompt i que quan obraven imitaven mantes vegades tot el cos social. Aquesta es la seva culpa i aquesta es la seva punició; que avui els grupets, abandonats per tots els obrers, líquuada la gran agrupació, com aquests intusoris exclamen que l'ora d'ells no hi ha res i els bandegen i toragien de la seva vora com uns apesats. Victoria esclatant de la mitjana i de la vanitat riuclula.

Avui ja la Confederació no existeix, parlar d'ella és parlar d'espectres,—aquests restes clandestins són uns pobres xicots que amb un llençol al cap volen fer d'espectres.—P'ero un nucli d'homes responsables voi rerer-la. La nostra agnesió lleial, el nostre entusiasme sincer, els acompanyaran. Creiem que la Confederació ha de rerer-se, que l'obrer no trobara defensa fins que retorni a la seva tradició sindical. Però no pensin aquests homes de "Vida Sindical" que el rerer la Confederació sigui un piet més o menys llarg amb els grupets i els individus que avui es duen continuadors sense que ningu els fes tal comanda, que la renaixença de la Confederació sigui un assumpte a solventar sols entre la família anarquista, sinó que interessa a tots els obrers catalans. La col·laboració a l'obra ha d'ésser de tots, no solament dels companys que com a sant i senya hagin fet professió de fe àcrata.

Si volen fer sindicats francament anarquistes, diguint-ho,—els d'"El Productor" ja ho declaren així;—però no ens obliguin als que no ho som a representar el paper de chor comentant les incidències de la lluita, no tenim vocació de princesa presonera que amb l'ai al cor esguarda la baralla entre el drac i el cavaller, i es boti per el victoriós. Com que també és la nostra pell i el nostre esperit el que ací es discuteix nosaltres també volem intervenir en la lluita, també volem ésser-hi en la barreja, també volem amidar les nostres armes.

Bé que es refaci la C. N. T. a base de neutralitat i apoliticisme. Però no volem que s'interpreti apoliticisme com sinònim d'antipoliticisme; que s'entengui neutralitat com una declaració de principis llibertaris. Mai ha estat la Catalunya obrera per unanimitat llibertària, però avui menys que mai; avui avancen els comunistes i

avancem nosaltres amb gent prou selecta i audaç per a no tenir-nos en compte. Si ens obliden, si ens menyspreuen, si volen vexar-nos, la Confederació no tindrà un moment de pau ni farà obra de profit, ja que una lluita interior anul·larà els millors propòsits, les més encertades iniciatives; si com a companys tots marxem, les possibilitats de l'obra comú són inexhauribles.

Aportem-hi tots el nostre esforç a l'obra suprema de la reivindicació obrera; cerquem aquells principis que poden unir-nos. Precisament aquests són els més bàsics, són els més pregons i més humans, són aquells amb els quals l'obrer capgirarà el món i serà inici de nova era i nova cultura.

"Treballadors de tot el món, uniu-vos!" Fa més de mig segle que ressona aquest crit a la terra. Amb el mateix esperit però reduint llur extensió, exclamem: Obrers de Catalunya, uniu-vos! Uniu-vos per a l'obra comú; uniu-vos contra l'enemic comú. Uniu-vos per a la creació d'una era més justa i més bella. I amb unió i per l'unió, endavant tots!

A UNS AMICS

En el darrer article, fèiem esment d'algunes associacions que, essent essencialment obreres, s'han mantingut sempre al marge de l'actuació proletària. En nombrar-les fèrem omissió de la més important de totes—tant pel nombre de components, com per les diverses especialitats que s'hi apleguen.

Aquesta associació no és altra que l'Associació de Dependents del Comerç i de la Indústria.

L'omissió va ésser voluntària, car teníem el propòsit de parlar separadament d'aquesta entitat.

Tot el qui conegui el desenrotllament d'aquesta associació, i l'obra realitzada defensant els drets de llurs associats, i fomentant constantment llur instrucció i cultura, veurà en aquesta associació un factor importantíssim que, posant-se a l'avantguarda d'altres entitats que negligeixen llur intervenció en la lluita de classes, portaria sens dubte una nova orientació en el sí de l'organització obrera intervenint com a part integrant de la mateixa, en tots els problemes que ens afecten com a obrers i com a ciutadans.

Actualment aquesta entitat és la que representa el nucli més nombrós d'obrer organitzats, essent, per tant, una força que podria fer sentir el seu pes entre la família obrera, de molt temps desorientada a causa de continuats fracassos, en les tàctiques seguides fins fa poc.

L'ideari exposat pel periòdic d'aquesta associació en temps de més llibertat, assenyala un deure a llurs components, i aquest deure és el d'endinsar-se en la qüestió social fent reflexar-hi el veritable esperit dels obrers de Catalunya, que en el fons, no és estrany a una actuació moderada ni refractària a una intervenció política.

L'ingrés de la A. de D. del C. i de la I. a la Federació Sindical d'Amsterdam, acaba de refermar la nostra creença que aquesta associació pot ésser un factor principalíssim per a donar l'empenta triomfadora al partit socialista obrer català.

Creiem sincerament que l'ideari de la "Unió Socialista de Catalunya" encaixa perfectament amb l'esperit d'un gran nombre dels obrers que pertanyen al CADCI i per això esperem veure aviat les nostres files nodrides per tots aquells que, sentint veritablement la qüestió social, vulguin posar Catalunya al nivell que li correspon per la seva significació i cultura, contribuint a la creació d'una força obrera intel·ligent i constructiva.

VILADOM

Manuel Serra i Moret

VICE-PRESIDENT DE LA UNIO SOCIALISTA DE CATALUNYA A L'ARGENTINA

Sa primera conferència en el "Casal Català" de Buenos Aires és per donar a conèixer

"EL SOCIALISME CATALA I EL MOMENT ACTUAL DE CATALUNYA".

El socialisme català col·labora al progrés social del món i a l'alliberació de nostre poble.

En el pròxim número en donarem l'extracte que el nostre corresponçal ens envia.

Carte d'un heterodox

LA CRUISSIMA DITA

En la fosca de l'arbre projectada més negra entre dos fanals d'escassa potència lluminosa, poc més tard de l'hora de plegar els comerços, dos joves—mascle i femella—, s'esclafen un contra l'altre de tant juntar-se. Quasi no parlen. Hi ha només en ells, tot un tremolor d'expressions barbres, eternes, sense sentit, infantívols. Tremen de desig. I allò és un espectacle més aviat depriment. — Uns òrgans genitals agullonats per l'encís, en plena gloriosa tumescència, com primitis per l'hora, la relativa solitud i tota la moral social,— esclaten en un admirable turment.

En aquells moments, que sempre poden esdevenir històrics segons els historiadors, un home enquarentenat en anys i en les coses de la vida, alegroi i ràpid passa, se'ls guaita, somriu i discretament amb dolça veu crida:

—Això entre dos llençols, fills meus. I mellor sense altra roba que la fresca pell. No?

I la parella mig avergonyida, trobant-s'hi en imatge, suplicant, es mira l'home que ha dit, sembla, les més justes, substancioses paraules possibles.

Però aquella parella, com altres, com tantes altres, moralment continua en la fosca,—carn admirable en admirable suplici.

BRAND

Homenatge a Rusiñol

Companys, acudiu demà diumenge dia 24 a l'acte d'admiració que el poble treballador de Barcelona tributa al gran artista i a l'amic cordial de tots els homes d'ideals.

L'acte tindrà lloc al Café del Teatre Còmic del Paral·lel.

Josep Jové, en llibertat

Per fi, les nostres continuades gestions i les dels nostres amics, per acabar la rara situació del nostre estimat company Josep Jové, s'han vist coronades de l'èxit. Divendres, dia 15, a les deu de la nit sortia de la Presó Model, després d'un any just, ni dia més ni dia menys, d'haver-hi entrat, per haver-se decretat el seu empresonament per ordre governativa. Cal subratllar, doncs, que el nostre amic no està processat ni compromès en cap afer judicial. Tots els càrrecs que poden pesar damunt seu són el d'haver realitzat un viatge d'estudi al país dels Soviets, que nosaltres mateixos li aconsellàrem des del moment que per realitzar-lo se li donaren facilitats que en cap sentit representaven coacció sobre la independència dels seus principis.

Donem la nova de la llibertat de Josep Jové amb la natural satisfacció, que compartiran els nostres amics que tan vivament també la desitjaven; car ningú oblida que es tracta d'un company de notòria significació dintre el nostre obrerisme, d'un treballador que mai ha deixat voluntàriament la feina i d'un home d'història neta i d'ideals irrenunciabls.

La nostra abraçada a l'amic Jové.

A propòsit d'una estadística

Copiem de "El Socialista":

Argumentar de mala fe

La animosidad con que el semanario catalán "Justicia Social" suele juzgar al Partido Socialista y a sus hombres representativos le lleva muchas veces a emitir juicios injustos—contradiciendo su propio título—acerca de la actuación de nuestros elementos.

Esa animosidad le ha llevado una vez más a cegarle, no sólo los ojos de la inteligencia, sino el órgano material de la vista, en el afán de buscar pretexto para combatir al Partido. Bajo el título de "Una estadística interesante", copia "la mitad" del cuadro demostrativo de las fuerzas del Partido en los dos últimos años que hace el semanario "El Socialista", es decir, la parte relativa al número de Agrupaciones y afiliados, dejando de copiar la otra mitad, que es la que contiene el número de Sociedades Obreras afiliadas al Partido y cuyo número de adheridos es de 3.234. De ese modo, truncando el cuadro estadístico, hace aparecer disminuídas las fuerzas del Partido, para llegar a la falsa conclusión de "que ello confirma de modo contundente cuanto repe-

tidamente venimos diciendo sobre la malhadada táctica emprendida a partir "del nuevo régimen" por los directores del Partido Socialista Español".

Así no se argumenta, colega. Decir la mitad de la verdad para deducir conclusiones favorables a una tesis tendenciosa, es poco honrado, y quienes así proceden no pueden aspirar a que se discuta con ellos seriamente. O JUSTICIA SOCIAL ha procedido de mala fe, o ha incurrido en una "plancha" monumental."

Cap animositat sentim pels companys que no opinen com nosaltres.

En parlar nosaltres de malaventurada tàctica del directors del socialisme oficial ens referíem preferentment a Catalunya, i per això copiarem solament el quadre relatiu a les agrupacions pòntiques, sense fer-hi comentaris, per moure's l'"Unió Socialista" dins del mateix camp i a fi que el lector intel·ligent podés comparar tot sol l'eficàcia relativa entre la nostra acció de tres anys i l'acció de quaranta anys de propègandes socialistes. Comparar i treure'n la conseqüència.

Amb molt de goig, però—tan ben demanat, qui s'hi negaria?—copiarem la segona part de l'estadística que, pel que es veu, volíem escamotejar:

Societats obreres adherides al Partido Socialista Espanyol

Andalucía	17	592	19	811	+ 2	+ 219
Aragón	1	50	1	28	"	— 22
Castilla la Nueva	15	641	16	650	+ 1	+ 9
Castilla la Vieja	3	148	4	264	+ 1	+ 118
Cataluña	1	30	1	23	"	— 7
Extremadura	7	382	8	380	+ 1	— 2
Galicia	3	417	3	432	"	+ 15
Levante	5	570	9	646	+ 4	+ 76
Total	52	2.830	61	3.234	+ 9	+ 404

Total: 6 colectividades y 176 afiliados más.

Aquest és el resultat a Espanya. Ara, mirant les coses "desde nuestro rincón regional", aquest quadre ve a confirmar el que dèiem fa dues setmanes. Si perdre set afiliats en un període en que la generalitat dels sindicats de la C. N. del T. s'han tancats, després de la brillant campanya de propaganda del amic Saborit, de tenir una pila de regidors socialista-governatius i d'altres coses que no cal dir, perquè son prou sabudes, si perdre set afiliats repetit, en circumstàncies tan excepcionalment favorables, ho consideren com un èxit els nostres susceptibles companys; els autoritzem de bon grat perquè s'apunten un tanto. I qui no s'acomenta és perquè no vol.

Altrament, el Secretari de la "Federación Socialista Catalana" comenta la mateixa estadística i damunt la mateixa edició de "El Socialista" amb aquestes paraules:

"Seguramente, los socialistas y simpatizantes que han leído la nota del estado

Museo Social Argentí

Institut d'Informació, Estudi i Acció socials.

126 - Maipú, Buenos Aires, U.T. 38, Mayo 7181

Traduïm de l'informe presentat pel Dr. Amadeo:

"El Museo Social Argentí ha d'ésser abans de tot humanitària i després nacionalista."

"Humanitària, perquè sa documentació, sos estudis i esforços que farà, s'encaminaran enèrgicament a la reforma social mitjançant el millorament de les classes proletàries i el perfeccionament moral de totes les classes socials. Humanitària, perquè perseguirà l'ideal de solidaritat entre tots els homes que viuen en el món i s'aplegarà amb els altres paladins

de fuerzas que componen nuestro Partido, publicada días pasados en este mismo diario, al fijarse en la Sección Catalana habrán quedado sumamente impresionados, e interiormente se habrán dicho, con verdadero sentimiento: En Cataluña, no obstante los esfuerzos de todos, ni sólo no conservamos lo que habia, sino que vamos disminuyendo paulatinamente."

Tan senzill com fora reconèixer la veritat rotunda i innegable! Tan profitós com fora per la causa que sustentem nosaltres i ells diuen sustentar una rectificació franca dels errors! Tindreu ulls i no hi veureu...

Mentrestant, els grollers insults que des de les planes de "El Socialista" foren llençats contra els nostres homes no han merescut cap rectificació, ni cap comentari autoritzat, les extremitats insurades paraules amb que les figures de major representació de la "Unió Socialista" han assajat d'entaular un diàleg ideològic. Què li farem!

que lluiten per a la mateixa causa.

L'esperit nacionalista del Museo Social Argentí no ha de dissentir de cap de les maneres dels seus sentiments humanitaris, abans el contrari, concordarà amb ells.

"Per què no podrà encaminar-se l'acció del M. S. A. a una aproximació cada vegada major dels pobles que tenen tantes coses comuns, a una unitat espontània que no afecti en res llurs respectives autonomies?"

Nosaltres també desitgem l'unitat espontània dels pobles que no afecti en res llurs respectius autonomies.

"Tot ciutadà, argentí o estranger, podrà aspirar a ésser soci actiu o adherit, i tenir son lloc d'estudi i d'activitat en les diverses seccions."

Preguem al dit Museu Social Argentí, l'intercanvi.

Los muertos que vos matais.."

Si recordeu, fa alguns mesos que tota la premsa europea donava la notícia que, Azzerkhan, ministre de Negocis estrangers i cunyat d'Abd-el-Krim, per ordre expressa d'aquest i com a càstic d'un delictes d'alta traïció havia estat lligat a la boca d'un canó i dispersat pels aires el seu cos.

Quina cosa més cruelment bàrbara. Va dir tothom.

Bé, però, ara resulta que el ministre Azzerkhan està tan bo com tots nosaltres. Fa pocs dies que va celebrar una entrevista amb un periodista anglès.

El ministre va dir al periodista: —Cregueu que quan vaig tenir la notícia del meu suplici vaig inquietar-me molt. Després, però, vaig tranquil·litzar-me pensant que si la cosa hagués estat veritat jo hauria estat el primer en saber-ho.

Aquests periodistes maten a la gent sense mirar-s'hi.

Una cosa semblant va passar-li al malaguanyat diputat reformista senyor Zulueta, ara ja mort totalment. Un matí surt "La Vanguardia", l'orgue dels difunts, i dóna la notícia que el senyor Zulueta se'n havia anat a l'altre món. Al vespre tots els diaris van sortir amb el retrat del senyor Zulueta i amb unes llargues notes necrològiques. L'interessat que vivia a Vilafranca, quan va saber-ho, després d'assegurar-se que vivia, va exclamar davant l'amic que li havia portat la notícia:

—No en feu cas. Aquests diaris sempre exageren una mica.

JUSTICIA SOCIAL vol conèixer tots els conflictes del treball per defensar les reivindicacions obreres; vol estar assabentada de totes les injustícies per proclamar els drets de l'home i vol donar a conèixer tots els actes de propaganda i organització que es facin en les diverses localitats.

COMPANYS! ENVIEU-NOS-EN NOTA SIA FETA DE LA MANERA QUE ES VULGUI.

Visat per la censura governativa

ECOS I COMENTARIS

L'AMERICANISME I ELS AMERICANS

Ja s'ha dit cent vegades; això que en diuen "íbero-americanismo" s'hi ha de tenir algun sentit no pot quedar tot en quatre manifestacions llamptants i protocolàries i quatre excessos oratoris de qualsevol poeta-flauta. Únicament pot traduir-se en una comunitat espiritual en una competència ètica.

Això vist des de Madrid vol dir la necessitat d'un fogar irradiador, d'un pensament i una cultura amb una força expansiva. Madrid, però, no ha pas tingut tot això. Madrid s'ha tancat ell mateix les portes, s'ha dedicat a una vida solitària i a refregar-se pel seu cos l'oli d'una tradició brillant. De portes en fora Madrid només ha vist i encara hostilment l'element "extranger". Mentrestant altres pobles menys refractaris, més enllà de les seves portes hi han vist els interessos de l'humanitat. A Madrid li ha mancat un instint moralment imperial i metropolità, per això s'ha anat reduint, reduint sense parar.

Els joves pobles d'Amèrica quan han tingut el desig de superar-se i

han sentit la fredor produïda per la separació del redós maternal han girat els ulls vers la vella Europa i l'entranya més calenta i hospitalària l'han trobada a París. Es un fet. La cultura sudamericana és principalment francesa. El sentiment que s'ha imposat entre els homes d'ençà i d'enllà ha estat el de reconèixer-se "germans en llatinitat".

Sobre aquest punt l'escriptor americà Joaquín Edwards Bello escriu en el periòdic "El Escándalo" paraules definitives.

La paraula "íbero-americanisme" sembla, doncs, que encara se li ha de donar un sentit veritable.

LERROUX

Després de tanta propaganda i de tants anuncis al volt de la seva campanya política per Catalunya, tothom s'estranya que el gran Lerroux calli com un mort.

En el moment que escrivim aquestes ratlles no sabem encara que hagi pronunciat cap dels seus discursos que prometien fer tant de soroll.

Lerroux i la seva xaranga fa temps que marxén i contramarxén pel camí del ridícol.

Tot són aficions.

AIGUATS

La setmana passada dèiem que aquests temporals d'aigua i vent que

han devastat tantes comarques del Nord d'Europa no havien arribat encara a Barcelona, on després de tot, no hi falten pas desgràcies.

Ja ens ho va dir un amic nostre: No crideu el mal temps.

Després del que vàrem escriure no ens ha faltat aigua.

Aquest nostre mar tan tranquil i prudent s'ha desmanegat com un cabrit i amb quatre xarbotades ha destruït algunes barracades de la nostra, cada dia més important, barracòpolis. Ja se sap que Barcelona cada dia creix. Creix la misèria i la fam. Ara, però, la cosa és greu. Quan us resigneu amb la misèria i la fam us trobeu que els elements desencadenats us llencen a l'intempèrie sense cap consideració.

Davant d'això la societat que fa? Res absolutament.

I els obrers, almenys que fan pels seus germans? Res absolutament.

Nosaltres des del primer dia i especialment els nostres companys els doctors Mira, Aguadé i Montanyà, hem parlat de la necessitat d'acabar amb aquestes vergonyes. De reclamar i d'exigir de la societat que eviti aquests atemptats contra la salut i la vida dels ciutadans.

Nosaltres els socialistes som intervencionistes pensant en la possible acció del proletariat en aquest sentit.

El proletariat podria fer molt més del que fa.

Davant de nosaltres, davant dels nostres amics que amb la seva competència professional ha estudiat detingudament la qüestió, ens trobem sempre amb aquells obrers que diuen que no s'ha de fer res sinó esperar la revolució, que ens ho ha de donar tot fet i solucionat. No saben el mal que fan.

Després de tot és molt freqüent que aquests companys que diuen que no volen res sinó és de la revolució han d'acceptar com una almoïna de la beneficència burgesa allò que ells es podrien pendre centuplicat.

COMODITATS

Heus-aquí—diu un propietari de barraques — que els meus estimats llogaters no es podran queixar. Tenen aigua corrent a totes les habitacions. Els hauré d'apujar el pis.

CARTERES

Mussolini s'acaba de fer càrrec de tres carteres més que són les de guerra marina i aeronàutica.

A Mussolini li agraden molt les carteres.

L'"EX-JOVEN" SENYOR PIC

El senyor Pic i Pon està desesperat. Després de la seva actuació ab-

negada en defensa dels interessos de la Propietat urbana es troba que el ministre d'Hisenda, amb els seus decrets sobre tributació, li dóna una solenne bufetada.

Serà que el senyor Pic té unes galtes molt atractives.

L'altre dia quan els periodistes li demanaren la seva opinió sobre els decrets, el senyor Pic va començar dient:

"El joven ministro de Hacienda..."

El mot "joven" en boca del senyor Pic prenía un accent encara que mesurat molt amarg.

Per un home reposat és massa empenya la que porta el "joven" ministre.

Què hi farem? La joventut té aquestes coses.

De totes maneres el senyor Pic ja se'n fa càrrec. Ell també quan era "joven" era molt impulsiu.

Recordem aquella frase que va fer en un miting de la Barceloneta. Deia llavors el camarada Pic:

"Jo per la República, sí; seria capaç de morir, sí; de quatre bales al cap, sí; al peu de la barricada."

Ja veu, senyor Pich, encara hi surt guanyant, perquè ara no són bales; són simplement bufetades i encara des de la "Gaceta".

El locaut tèxtil a Mallorca

JUSTICIA SOCIAL es posa al costat dels obrers balears

Copiem de "El Obrero Balear":

Mitin emocionante.—Los huelguistas entregarán sus hijos a los demás trabajadores.—El hambre se repartirá entre todos los socios de la Casa del Pueblo. — Un reglamento de fábrica que constituye una vergüenza patronal.

El locaut declarado por los patronos de la industria textil continúa en el mismo estado, sin que se vislumbre la vuelta de los fabricantes a su normalidad mental y, sanos ya de su demencia, se decidan a reabrir las fábricas con el horario que señala la ley ya que no hay otra solución legalmente posible más que ésta, aunque se den al asunto todas las vueltas que se quiera. Lean bien los patronos del ramo textil el párrafo 2.º del artículo 4.º de la R. O. de 15 de Enero de 1920 y se convencerán de que se han metido en un callejón sin salida, pues ni aun en el supuesto de que logran rendir por hambre al personal obrero, su pretensión de conseguir un pacto de 240 horas extraordinarias al año no sería posible. Si sus abogados y asesores les dicen lo contrario, es porque padecen de miopía o no saben leer. Y sino que consulten el caso a jurisperitos de talla y lo verán. No olviden que esa clase de pactos han de ser colectivos, *forzosamente colectivos*, aunque el que hasta ahora ha existido se hiciera individual.

Y si esto es así, que lo es, ¿a qué y para qué continuar manteniendo cerradas las fábricas, perdiéndose con ello un caudal de riqueza aparte de la miseria y privaciones estériles de más de un millar de familias que sufren el locaut?

Previo el acuerdo tomado en una reunión de Directivas de la Unión General de Trabajadores, el domingo tuvo lugar en la Casa del Pueblo el mitin de solidaridad a favor de los trabajadores textiles. Fué éste presidido por el compañero Rafael Rigo y tras él usaron de la palabra los compañeros Vicente Torres, Porcel, Bauzá, García y Bisbal.

Fué un acto muy concurrido y profundamente emocionante, todos los oradores al mentar el acuerdo de las Directivas de hacerse cargo de los hijos de los huelguistas mientras dure el conflicto, para resistirlo con más desahogo y tranquilidad, penetraron

en el alma del auditorio haciendo vibrar todas sus cuerdas sentimentales. Mucho tiempo hacía que no habíamos asistido a un acto en el que la delicadeza de sentimientos tuviera una expresión de naturalidad tan reflexa en los semblantes. Casi todo el auditorio lloraba de emoción; una verdadera ola de sentimiento había invadido el salón-teatro de la Casa del Pueblo. ¡Cuánta nobleza se encierra en el corazón de los trabajadores, de la gente humilde!

En dicho acto memorable se acordó repartir el hambre de los huelguistas entre todos los socios de la Casa del Pueblo, no entregándoles dinero, que no tienen, sino sentando cada uno en su mesa a un necesitado y recogiendo a sus hijitos para que no pasen hambre.—No a son de limosna, decían los oradores, sino por altruismo y por deber de solidaridad los demás trabajadores queremos nutrir a vuestros hijos para que la lucha os sea más fácil. No queremos que el hambre os rinda y por eso queremos compartirla con vosotros.

Esas palabras salidas de los labios de los oradores con aquella pasión noble y cálida de quien habla al corazón del auditorio con el propio corazón, para enlazarlos en un mismo sentimiento de sacrificio y al mismo tiempo de justicia, hacían brotar de los ojos de la numerosa concurrencia lágrimas de emoción y ternura que los pañuelos casi no podían enjugar.

Pero aquel auditorio de sentimientos altruistas y generosos también fué presa de la indignación y la ira al escuchar la lectura de un reglamento interior de fábrica que es un verdadero baldón patronal. El citado reglamento ha sido redactado e imprimido expresamente para ser colocado en las fábricas de tejidos cuando se vuelvan a abrir. Es un documento que no tiene desperdicio y que la Unión General de Trabajadores podía enviarlo a la Oficina Internacional del Trabajo como ejemplar de legislación moderna. Véase algo de su contenido.

"Art. 3.º El horario que regirá será el anotado en cuadro aparte, *puediendo la Dirección cambiar y distribuir horas según SUS NECESIDADES.*"

"Los obreros retribuidos con un semanal fijo, trabajarán en casos extraordinarios aquellas horas que sean procedentes."

"Los maquinistas, encargados y subalternos..... dejarán las secciones

o máquinas a su cargo en disposición de funcionar debidamente todos los principios de semana, *trabajando a este objeto las horas que sean precisas.*"

"Los menores de 16 y de 14 años trabajarán solamente las horas que determina la ley."

Como se ve, en este artículo no se habla del horario legal, sino del que proceda a juicio y mandato de la Dirección en relación con sus necesidades, que nadie más que ella podrá medir. Tampoco se dice nada del límite ni de la retribución de las horas extraordinarias. Solamente se dice que trabajarán las horas que determina la ley los menores de 16 y de 14 años, lo que equivale a decir que los obreros mayores de dicha edad no trabajarán según la ley, sino según el capricho del patrono.

En el capítulo de "Jornales, salarios y su pago" se habla de jornales, semanales y destajistas y de la forma y día de efectuarse el pago, pero no de la cuantía de los salarios y retribuciones que han de regir.

En el artículo 4.º se dice que a los que cobren por semanal se les descontará las horas que falten al trabajo por su propia voluntad y las de por "paro por averías, falta de primeras materias y cualquier otra causa no imputable a la voluntad del patrono, como tampoco les serán abonados los días de paro que el patrono tenga a bien disponer, en toda la fábrica o parte de ella, con objeto de proceder a inventarios, reparaciones, transformaciones, etc. sin necesidad de avisar previamente para ello." Esto quiere decir sencillamente que los operarios semanales cobrarán por las horas de trabajo que realicen y nada más, y que lo de semanales fijos son filfas patronales.

En el Capítulo de "Obligaciones generales" hay una en que se obliga al obrero a *indemnizar al patrono de los perjuicios causados voluntariamente, o por negligencia, en el empleo de primeras materias, ejecución de trabajos y manejo de máquinas útiles.* Esto podría pasar en un régimen de trabajo donde existiera el control obrero por medio de Consejos de Fábrica que estuviesen encargados de analizar, con el patrono, las causas de esos perjuicios para saber si obedecen a voluntad o negligencia del obrero, pero en un régimen en que el patrono es el único juez para calificar y fallar la sentencia, es realmente monstruoso estampar las palabras de que el obrero ha de indemnizar al patrono.

En el capítulo de las "Prohibiciones" hay una muy curiosa, puesto que prohíbe a los obreros: *a leer, hablar, cantar, bailar, fumar, comer, formar tertulias, mudar de sitio, escribir o estampar en las paredes.* Por lo visto, para evitar en las fábricas los bailes,

las tertulias, habladurías, comilonas y tertulias, no era suficiente que hubiese un encargado, capataz o cabo de vara para cada media docena de obreros. ¡Si será incómodo esa gente de fábrica! ¿No sería mejor y de éxito más seguro para acabar con los cantos y lecturas y bailes que al entrar los obreros y obreras en las fábricas les ataran la lengua y las piernas? ¿Cómo no se le ha ocurrido esto al que ha ocurrido esto al que ha redactado el Reglamento ese?

Hay otro capítulo, el que se refiere a los despidos inmediatos sin derecho a indemnización, que es también un modelo de mentalidad patronal. Renunciamos a comentarlo porque lo transcrito basta ya para que nuestros lectores se hagan cargo de la máxima estupidez patronal. No olviden, empero, que en el siglo XX, después de escrita la Parte XIII del Tratado de Paz de Versalles, dedicada exclusivamente a beneficiar al obrero con leyes y convenios de carácter internacional, creándose a tal efecto la oficina Internacional del Trabajo y celebrándose a tal fin Conferencias Internacionales como la de Washington en que se aprobó el Convenio de limitar la jornada de trabajo a 8 horas diarias o 48 semanales, Convenio al que sumaron sus votos las representaciones gubernamental, patronal y obrera de España; no olviden nuestros lectores que en el presente siglo y después de creados esos organismos y leyes internacionales de protección al Trabajo, todavía en Palma de Mallorca los fabricantes de tejidos cierran sus fábricas por no querer acatar esas leyes y en letras de molde estatuyen preceptos reglamentarios de fábrica en que se obliga a los obreros a indemnizar al patrono. Entiéndanlo bien: Los obreros, los que trabajan asalariados, los explotados han de *indemnizar al patrono.*

¿Estáis enterados todos, trabajadores del globo terráqueo?

Domènec, conferenciant

Ahir, divendres, En Cristòfor de Domènec donà a l'Ateneu Barcelonès la seva conferència "Un pessimista català a Itàlia". Avui, aquesta nit, en dona una altra de les del cicle que li ha encarregat la Cooperativa "El Relloger". I demà a la tarda en donarà una altra a Sardanyola.

L'activitat d'En Domènec conferenciant és grossa. Dona les conferències una darrera l'altra, i cada dia té més sollicitades.

La setmana vinent ressenyarem totes tres conferències.

Congrés de la legislació del Treball

L'Assemblea Nacional de Turquia acaba d'adoptar un important projecte de llei reglamentant les condicions de treball en el país. Conté aquesta llei vèries disposicions referents a la declaració que els patrons industrials vénen obligats a fer anualment respecte al nombre d'obriers i de la naturalesa, lloc i condicions de treball. Aquesta disposició prohibeix treballar en tota mena de fàbriques als nois menors de 12 anys i a les mines, als joves que no hagin encara complert els 18. La nova llei estipula una jornada màxima de 10 hores que ha de comprendre almenys un dia de descans i una setmana màxima de 60 hores.

Limita a 6 hores la labor diària a les mines, inclosa una de repòs; aquest període es compta des de l'entrada a la mina del primer obrer fins a la sortida del darrer. Reglamenta les hores extraordinàries i disposa que llur remuneració sigui en aquest cas igual a la tarifa normal, més un suplement de tarifa normal, més un suplement de 50 per cent com a mínimum.

Finalmente la dessús dita llei prohibeix el treball nocturn en els joves menors de 17 anys.

La traducció completa d'aquesta llei es troba en un número recent de "Informations Sociales", revista semanal de la oficina internacional del Treball.

Es interessant d'assenyalar que el director de la Oficina Internacional del Treball declarava en la Memòria que va presentar en la darrera reunió de la Conferència que malgrat que la República Turca no formi part de la O. I. del T. es mantenen constants relacions amb la fi de mútua informació, entre l'oficina i els serveis ministerials d'Angora i els representants diplomàtics de Turquia a l'estranger.

Servei d'informació de la Oficina Internacional del Treball.

(Continuarà)

ELS QUE AJUDEN A "JUSTICIA SOCIAL"

LLISTA DE DONATIUS

Set amics presos, pessetes 7; Jaume Bertràn, 65; Ismael Antich, 25; E. Saleta, 25; Ràfols Camí, 1; Ricard Sala, 2; Delfí Dalmau, 1; Albert Vilanova, 5; Sr. Aiguadé, 20; Carles Pi Sunyer, 2; J. Ll. Pujol Font, 1; Puig i Esteve, 2; Muntanyà, 20; Roure i Torrents, 250; Campalans, 20; C. Rofes, 20; Domènec, 5; Bonifaci, 20; D'uns amics de Canet de Mar, 12.— Total pessetes, 255'50.

A tots el nostre agraïment.

Fulltons de JUSTICIA SOCIAL

H. G. WELLS

Esquema de l'Història Universal

(RESUM I FRAGMENTS)

Per C. Rofes

ELS ARIS

Els aris, homes de cabell ros, i d'alta estatura, coneguts amb el nom de celtes, invaïren l'Europa, surtint probablement del S. de Rússia, i sotmeteren als íbers bruns i més petits que poblaven, ultra l'Ibèria, França, Anglaterra, Irlanda, el S. d'Itàlia i el N. d'Àfrica, i en una època més tard també la Grècia i l'Àsia Menor. Sols els bascs sortiren victoriosos.

En tant que els íbers enterraven llurs caps i la gent distingida en cambres megalítiques—fetes amb padres grosses—els aris cremaven els cadàvers i col·locaven les urnes cineràries en túmuls rodons.

Els aris s'escamparen també cap a l'Àsia Menor, la Pèrsia i la Índia on varen vèncer gent de raça bruna i es

barrejaren amb els mongols de l'Àsia Central. Hi ha historiadors que designen el poble ari amb el nom de indoeuropeus.

S'estudia llur vida fent un examen comparatiu del llenguatge. Per això les paraules equivalents a *roda* i *carro* es troben en totes les llengües àries i no d'una manera passatgera, sinó que evolucionen a través dels temps; doncs d'aquí s'ha deduït que els aris empraven els carros i pel mateix procediment hom creu que els carros eren tirats per bous i no per cavalls.

En canvi els mongols domesticaren el cavall i el fèren servir per muntar des de temps molt llunyans. Els aris menjaven la carn dels bous i vaques i es desplaçaven per buscar pastura, i carregaven en els carros tots llurs béns. Amb aquesta inseguretad del país en què havien de viure bastien les cases amb rames i fang, i per això no trobem restes d'edificacions àries prehistòriques. Pel cap alt arriben a construir una espècie de cases on col·locaven les urnes funeràries, cosa que aprenueren de llurs predecessors, els íbers. També foren els íbers bruns els que primerament bastiren temples, com els de Carnac i Stonehenge.

La vida dels pobles aris ens és coneguda principalment per la tradició oral. En tots aquells pobles hi havia *bards* que cantaven o recitaven les històries del passat. Foren una gent que perfeccionaren el llenguatge i desenvoluparen la poesia en alt grau. Foren els *bards* els primers artistes de l'orella, com els pintors prehistòrics ho foren de la vista i de la mà. Els *bards* despertaren en la ment dels homes el sentiment d'una cosa més gran que ells mateixos i la tribu, el sentiment d'una vida que s'extenia molt lluny en el passat.

En aquella època no existia l'escriptura. I quan l'art d'escriure s'escampà per Europa fou poc desenvolupat i massa lent per a que pogués fixar tota la riquesa dels recitals i contes dels *bards* i *rapsoodes* que continuaren llurs cants i narracions fins a l'Edat Mitjana.

Per desgràcia la tradició no té la fixesa del testimoni escrit per quin motiu no tenim més que vestigis i encara alterats d'aquella literatura parlada prehistòrica: els vedes (sanscrits), els poemes èpics grecs i els sagas teutònics.

Els poemes èpics grecs, la *Iliada* i

la *Odissea*, són uns dels més interessants documents d'aquesta classe.

La *Iliada* en sa primitiva forma fou probablement recitada cap a l'any 1.000 a. de J. C., però no s'escriu fins el 700 o 600 a. de J. C. Un gran nombre d'individus, varen contribuir a sa redacció, però una tradició grega l'atribuï a un bard cec, de nom Homer, del que també es creu que fou autor de l'*Odissea*, obra d'un esperit i forma molt diferent (1). No fou sols Homer, el bard cec; a Rodèsia es fa perdre la vista al músic de la tribu perquè no s'escapi i és molt possible que es fes el mateix amb els bards antics.

Tornant a l'*Iliada* creu el Pr. Murray que és un poema fet anteriorment a l'*Odissea*, encara que el material de l'*Odissea* (2) extret del folk-lore sigui molt més antic que el de l'*Iliada*. Heus ací la descripció exacta de la construcció d'un túmul prehistòric segons l'*Iliada*.

(1) L'escriptor francès Bérard creu que Homer seguí i conegué tots els indrets descrits en l'*Odissea* i que ell n'és l'autor.—C. R.

(2) Recomanem als lectors que no hagin llegit l'*Odissea* la lectura d'una bona traducció. Avui dia disposem dels exemplars que l'Editorial Catalana te en venda.

Així enganxaven els bous i mules als carros i marxaven al bosc a tallar gran quantitat de brossa.

Empraven nou dies per a transportar-la. Quan la desena aurora brillava sobre els malaurats mortals, s'anava a buscar a l'home més brau de la classe per a cremar-lo.

Troia plorava amargament.

Damunt del túmul col·locaven el cos de la víctima i hi calaven foc.

La pira cremava dia i nit i quan en el matí del onzè dia, el sol amb sos raigs dorats il·luminava la terra, el poble s'aplegava entorn del foc i l'apagava amb vi brillant.

Llavors els germans i amics reunien la blanca ossamenta en una urna d'or en mig de plors i sospirs.

Després l'embolcaven amb un vel de púrpura, cavaven un clot i l'enterraven.

Cubrien primer la fossa amb pedres i damunt amuntaven el túmul.

Acabat el túmul tota la ciutat en la cort de Priam, l'alletat per Juno es repartia un sumptuós sopar funerari.

I així en aquest ritual, Hèctor, el domador de cavalls, donà son esperit al repòs.

Les lletres i les dèries

A la manera de...

... Octavi Saltor,
poeta estantís i crític feixuc

El tràgic desconhort

Massa l'amor incendià ma vida,
que ara el meu cor bullia de tempesta.
Les flames del meu pit han ben rostida
la passió que vaig covar, feresta.

Cada espurna és un llamp en el cel negre
del desconhort. Quan els sentits deliren,
ofega llur ahue la calma alegre
dels jorns vençuts que vora meu llanguiren.

Llamps i trons pesombrosos! He jaquides
restelleres d'amades abrandades
Ara, en venjança, han devingut patides,
i unlegen mes falleres turmentades.

Sóc un volcà sense ruixims d'estrelles. Q
Sóc un sedent, boca-badat, que imploro.
O salivera, o remembrances belles,
remulleu-me una mica, si no, em moro!

ARIEL

Notes marginals

—Dimarts passat debutà al Teatre Novetats la companyia de Teatre Eclectic, la qual posarà en escena les principals obres del teatre rus, traduïdes directament.

Debutà amb el drama realista en 4 actes de Leónides Andreiv "El professor Storitzin".

Seguiran, en aquest primer cicle d'art rus, "Les tres germanes", comèdia dramàtica en 3 actes d'Antoni Txexov; "Anfisa", drama realista en 4 actes de Leónides Andreiv; "La fera", comèdia en un pròleg i tres possibilitats d'Urbancef; "Sota el darrer arbust", melodrama en cinc actes de Klintexnicov; "El principal", comèdia satírica en quatre actes d'Evreinov; "Anatema", misteri en set quadros de Leónides Andreiv; "La llei contra la vida", melodrama en dotze capítols de Lleó Tolstoi; i "Vassa Geleznova", drama realista en 3 actes de Màxim Gorki.

Augurem un bon èxit a la temporada. I estem satisfets de l'èxit que suposem, puix que el teatre rus, com la seva novella, és de les coses més serioses de la literatura moderna. Tindrem al corrent als nostres lectors.

—Al local de l'Orfeó Gracienc, s'ha inaugurat una nova temporada de teatre català. Va a càrrec de Na Dolores Peris, secundada per l'actor En Pere Trull.

—A l'Olimpya ha debutat i hi actua un espectacle verament interessant pel seu exotisme: "Chocolat-Kiddies", revista de negres nordamericans, consistent en danses, cants, música, escenes, etc. de negres. Tots els artistes del "Chocolat-Kiddies" són negres o mulats.

—Al Teatre Goya hi actua la companyia de comèdies d'Ernest Vilches, l'actor que tant d'èxit ha obtingut entre la "gente bien".

—Divendres de la setmana passada, al Teatre Romea hi donà una representació l'actriu francesa, de la Comèdia Française, Mlle. Marie Leconte, acompanyada de l'actor M. Ferran Ledora, també de la Comèdia Française i d'artistes dels teatres Daunn i Odeon de París. Representà la bella comèdia de Francis de Crousset "La passarelle". Maria Leconte plagué molt.

—Com cada any, l'impresor Altés, ha publicat el seu magnífic "Almanac de la Poesia", contenint una poesia de cada un dels llibres apareguts durant l'any passat.

—La "Biblioteca Sabadellenca" prepara un volum d'articles, poesies, discursos i totes les produccions teatrals—"L'esclau", "Muralla de ferro" i "La bogeria"—d'En Josep Cot i Anguera.

—Al Teatre Romea està per estrenar-se, si ja no s'ha estrenat en sortir aquestes ratlles al carrer, la comèdia en 2 actes de Lluís Capdevila "La tranquil·litat.—Café". Per després, s'anuncia l'estrena d'obres de Ramon Vinyes i d'Antoni Muntanyola.

—Com saben els nostres lectors, l'estimat company Cristòfor de Domènec està per publicar el seu volum de contes "L'oci del filòsof". Mentre aquest llibre està a les caixes, dues importants cases editorials li han demanat altres llibres: l'una és la "Societat Catalana d'Edicions" de Barcelona, l'altra és la biblioteca "La Mirada" de Sabadell. Sembla que En Domènec els donà un volum a cada una; a la "Societat Catalana d'Edicions" pensa entregar un llibre de records del segle passat. Al mateix temps ha donat als obradors Sellarés de Sabadell els seus "Carnet d'un heterodoxe"; enviat, doncs, tots els celebradíssims "Carnets d'un heterodoxe" que amb el pseudònim de Brand ha publicat a JUSTICIA SOCIAL i altres d'inèdits estaven seleccionats i recollits.

Augurem un èxit per tots quatre llibres del nostre Cristòfor de Domènec.

En Lluís Capdevila ha traduït a panyol l'obra en 4 jornades d'Enric Lluelles "La vida no és nostra". La traducció porta el títol "La ley de la vida".

—En Puig i Ferrater ha publicat a "La Novella d'Ara" la novella "Els tres ahucinat", llibre en el qual sostenen tràgica lluita el diner, el més pur idealisme, la sensualitat més torbadora i l'amor més elevat. "Els tres ahucinat" forma dos volums de 130 pàgines cada un de la dita publicació.

Tenim entès—encara no l'hem llegida— que és la millor novella d'En J. Puig i Ferrater, el gran dramaturg que se'ns presentà com un dels nostres millors novel·listes amb "L'home que tenia més d'una vida".

—En Pere Corominas ha publicat un nou llibre. És la novella "Gilèn", primera part de "Les dites i facècies de l'estrem filàntrop En Tomàs de Bajalta". No hem llegit l'obra, però la complicació del títol ens fa molta por.

—"El Diluvio" ha recollit en un volum tots els articles que fins ara ha publicat en aquell diari el venerable Conrad Roure, el degà dels escriptors i dels federals catalans. "Recuerdos de mi larga vida", que es titulen els articles i el llibre, comprèn tota la vida catalana des de 1850 a 1900. A aquest primer volum, en seguirà un altre que publicarà els articles que actualment En Conrad Roure publica a l'esmentat diari barceloní.

Noves i documents

SEGUEIX LA VAGA TEXTIL EN SANTA MARIA

Segons llegim en nostre estimat confrare "El Obrero Balear" segueix la vaga forçosa del personal de les fàbriques de teixits de Palma, havent tancat darrerament la del Sr. Bauzá, per no voler complir el decret de 3 d'abril de 1919 sobre la jornada màxima legal de vuit hores.

PROXIMS CONGRESOS

Abril.— Pasqües a Bruselles. Confederació internacional de Treballadors intel·lectuals. A la mateixa data, a Amsterdam Internation de la joventut socialista.

Esdardenyes EL CIS-NE. Són les que duren més. Exigiu aquesta marca

Justicia Social

SETMANARI SOCIALISTA
2.ª època
CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ:

Viladomat, 108 (Impremta). - BARCELONA

JUSTICIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI

personalment a la redacció, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

PREUS D'ABONAMENT:

Catalunya i Províncies:

Trimestre, 250 ptes. - Mig any, 450 ptes.
Un any, 8 ptes.

Estranger:

Mig any, 575 ptes.
Un any, 1050 ptes.

TREBALLADORS'

Nosaltres som la vanguardia. Cada un de nosaltres ha de ser propagandista actiu organitzador de la nostra classe, i s'ha de posar en relació amb els companys per augmentar la tasca.

Devem capacitar-nos. Estudiar. En el llibre i en la realitat, en la societat i en el món.

Si volem influir més en els destins de la humanitat no devem perdre un minut

Editorial Barcelonesa - Viladomat, 109

LLEGIU

JOAN SANTAMARIA

MA VIDA EN DOINA

(Memòries del Doctor Verdú)

EDICIONS DIANA
Petritxol, 5
BARCELONA

En Modest Palahí

demés de cuidar de la ve da i subscripció de JUSTICIA SOCIAL, admet subscripcions i anuncis a «Bella Terra», «La Novella Estrangera», «Lluita», «L'Esport Català», «La Terra», «Acció Cooperatista» i «Guia Catalana de Ferrocarrils».

Travesia del Carme, 8, 1.
GIRONA

Tota la correspondència de Redacció adreceu-la a l'apartat de Correus 757.

Preguem als nostres subscriptors per trimestres serveixin renovar llurs subscripcions.

El llibre que tot hom esperava:

RUSSIA

Una enquesta periodística

PER JOSEP PLA

EDICIONS DIANA:
PETRITXOL, 5 - BARCELONA

3 PESSETES

Obrers: Organitzeu-vos i sereu ben forts.

Obrers del camp!
Llegiu i propagueu

"LA TERRA"

SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA «UNIÓ DE RABASAIRES DE CATALUNYA»

Surt els dissabtes 15 cts.

Redacció i Administració: Cerders, 12, 1.
BARCELONA

"ACCIÓ COOPERATISTA"

Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya

APAREIX CADA QUINZENA

Suscripció anual: 4 ptes.

Redacció i Administració:
Aurora, 11 bis. - Cerders

Libreria Italiana

PETRITXOL, 6
BARCELONA

ACABA DE SORTIR

A. Esclasons: *Articles inèdits* ... 3 ptes.

J. Folguera: *Poesies* 5 ptes.

C. A. Jordana - L. Claveries: *L'anell del Nibelung* ... 4 ptes.

J. Pla: *Rússia* ... 3 ptes.

N. Rubió: *Caceres a l'Àfrica Tropical* ... 12 ptes.

J. Santamaria: *Ma vida en doina* ... 4 ptes.

F. A. Trabal: *L'any que vé* ... 3 ptes.